

או"ח הביא בתוך שאר דברים שכתתי כנסיות שנבנו אשר כל איש ואיש ללשונתם ועשינו תקנות בכל הקהלות על כל הבאים מחו"ל וכו' שכל אחד ילך לביהכנ"ס של בני לשונו וכו'. — ועל האחרון אם לשנות מנוסח אשכנז לנוסח ספרד, כבר הורה זקן בק"ז בעל ח"ס ז"ל באו"ח תשובה ט"ו וט"ז שאין לשנות כמבואר במג"א פ"ח ובפרמ"ג שם, ואנו אין לנו אלא להחזיק במנהג אבותינו ראשונים כמלאכים, וכאשר שלחו מהתם (ביצה) הזהירו במנהג אבותיהם. והמחזיק יתחזק כאו"ח הרו"ש

עקיבא סופר

לב.

מכתב מרבינו זצ"ל בענין איסור בלורית.

ב"ה פעה"ק ירושלים תובב"א.

בחודש אדר שלמא אשדר לאיש אשר כמעין מתגבר חילם לגבר ה"ה כבוד הרב הגאון מרביץ תורה וטהרה עומד בפרץ כש"ת מו"ה חיו"ט ליפא דייטש שליט"א, איתן מושבו בקליוולאנד בארצה"ב יצ"ו.

אחדש"ת מכתבו הגיעני ואותיותיו שאלוני על שראה כן תמה שכמה ת"ח ומכש"כ בע"ב הולכים בבלוריות ומינייהו בשערות ארוכות ומענה בפיהם שבערוך השולחן פוסק ששערות ארוכות אינם חוצצים. מלבד שכמה פוסקים מחמירין בזה שיש איסור משום חציצה בתפילין, ידועים דברי המחצה"ש בפימן ז"ך במשנה ברורה שם (באות ט"ו), מלבד זה גם מדברי הערוך השולחן נראה בעליל שלא התיר רק בשער הגדל במקומו משום דהיינו רביתי, אבל אם הבלוריות מסבבת צדדי השער

של מקום אחר בזה יש חציצה עיי"ש, ולפי"ז כיון שעפ"י רוב שערות הבלוריות מרובים א"א לצמצם שיהי' התפילין מונחים דוקא על השערות שצומחים במקום התפילין, ושכיח ורגיל שיסכבו שערי הבלוריות את השערות שבמקום התפילין, וא"כ יש בזה חציצה אפילו לפי ערוך השולחן כמובן.

זאת ועוד אחרת, עיין בלחם הפנים שבקיצור שו"ע שכתב שאותן המגדלין בלוריות לפנייהם ובשעת הנחת תפילין נותנים את השערות למעלה על הראש ועליהם הקציצה שלא יהיו השערות תלויות למטה בין עיניהם, נראה דלכ"ע הוי"ן חציצה דלאו היינו רבית' ע"ש, וזה מעיקר הדיוק, אבל חוץ מזה כבר כתב במחצה"ש כי זה דרך שחק וגאווה, ועיין עוד בברכי יוסף בשו"ר ברכה ביו"ד (פי' קע"ח) שכתב תוכחות מוסר לנכשלים בזה שמגדלין ציצית ראשו ויש להוכיחם אולי ישובו, עיי"ש. ולאחר כל אלה אין להקל בזה ומכש"כ לת"ח ובני תורה, ועל המקילין אני קורא דברי הנוב"י ביו"ד מה"ק (פי' ל"ז) אם הם בני תורה אינם בני יראה, ואדם חשוב שאני שצריך ליזהר בזה בוודאי כדי שלא ילמדו אחרים ממנו להקל.

ובגמר דבריו שאלוני אם הי' מקבלין לתוך ישיבתנו בפ"ב בחורים כשהלכו בשערות ארוכות וכש"כ בלוריות, תמה אני איך עלה בדעתו מחשבות חוץ על ישיבתנו יסודתה בהררי קודש מראש צורים אראנו ק"ז רשכבה"ג בעל ח"ס זי"ע, אח"כ ק"ז בעל כ"ס, ואבא כ"ק בעל שבט סופר זח"ע אבי"ר שהקפידו מאד על תלמידיהם שלא יסלסלו בשערם ולא ילכו בבגדים שאינם הולמתן, ויראת ד' על פניהם, וחם מלהזכיר לילך בבלוריות, ודכירנא שבעת שיצקתי מים בישיבה על ידי כ"ק אבא זי"ע, הי' בחור אחד לבוש כובע קצת מודערן לא כדרך

הבחורים וגער בו אבי זצ"ל בנויפה ברבים, והבחור אחוזהו
רתת וחלחלה וביקש מחילה ולא הי' ככל זאת בישיבתנו
הגדולה לאלוקים, ואקוה שתנוח דעתו מזה, וה' יערה רוח פהור
ממרום ונזכה למשמייע ישועה, אומר לציון הנה מלכך בא
במהרה דידן אבי"ר.

הק' עקיבא בהגמחרש"ב סופר זצ"ל.

לג.

מכתב מהצדיקת המפורסמת הישישה מרת שמחה
לעהמן ע"ה*) בתו של מרן החת"ס זי"ע, אל
רבינו זצ"ל בתחילת ימי כהונתו.

בע"ה

שה. געעהרטער נעפפע עמש"ט

גאנץ ענטציקט בין איך וויא געהערט פאן דיינער גע-
פטרעגער רעדע, געלאבט השי"ת פיר זיינע גראספען גנאדע

(*) אמר המלקט: ידועות היו בנות מרן החת"ס זי"ע בחכמתן וצדקתן
וביניהן זקנת הצדיקת המפורסמת מרת שמחה לעהמן ע"ה, שהיתה ידועה
לאשה גדולה. כל שנות חייה היו קודש לר' למצות ולמעש"ט. דומה היתה לגמרי
לאבי הקדוש, בצורתה בחכמתה ובצדקתה. גדולי הדור השכימו לפתחה, ותמיד
כשגדולי תלמידי החת"ס והכת"ס הזדמנו לפ"ב, ביקרה בביתה, ובקשוה לספר
משהו מאבי הקדוש, שכל הליכותיו תנועותיו ושחיותיו היו צמודות ללבה.

נולדה בשנת תקפ"ב, כמו שנמצא רשום בפתקא של מרן החת"ס עליה רשם
שנות לידת בנותיו, וז"ל: בתי שמחה תחי' נולדה לי למז"ט ליל א' דחנוכה
שנת לישר"י ל"ב שמחה לפ"ק. — והאריכה ימים על כל בני החת"ס, ונלב"ע
בשיבה טובה בת צ' שנה בי"ג אלול תרע"א ומנ"כ בפ"ב. — ושמעתי מרבינו
זצ"ל כי זכתה לאריכת ימים ע"י ברכת אבי הקדוש, שפעם אמר לה להושיט
לו חפץ מעל גבי הארון, בהגביהה ידי לא הגיעה לגובה הארון, ואמרה לאבי:
"איך בין צו קורץ", — על זה השיבה אבי: "דוא ביסט קורץ? — דאפיר
חירסט דו לאנג לעבן!"

בהקדמת "באר מרים" למכתב סופר ח"א (בעמ' י' בבא"ר) כותב הגאון ר'

אונד זאל דין ווייטער בענגעדיגען, אונד זאל אונזער זכות
אבות הקדושים דיר שטעמם ביישטעהן אמן!

קאן נור קורץ שרייבען, ערבייטע נאך אויס די אר-
רעסע דיינער טה. מוטטער תחי', ווען מעגליך וויל איך איהר
אויך די פריידע מאכען, ווען מיר דאס שרייבען אויך עטוואס
שווער פעלט.

מיט בעסטע גריסע אויך אן הרבנית הצנועה תחי'
דיינע טרייע דין אכטענדע טאנצע

שמחה לעהמן

17.10.1967

אוצר החכמה

יוסף נפתלי שטרן שליט"א, כי הצדיקת מ' שמחה ע"ה היתה מאד דבוקה באחי
הקדוש רבן שמעון בעל מכתב סופר זיע"א, וכתבה כמה איגרות לבנו הגה"צ
ר' שלמה אלכסנדר סופר זצ"ל, בהם תיארה בלשונה הנעים ימי ילדותו של אחי
זצ"ל, מהתנהגותו ומידותיו הנעלות, כי היא נהלה את צרכי הבית, בבית אבי
הקדוש משנת תקצ"ב (בהיותה ילדה בת 7 שנים) בהלקח מהם אמם הרגולה
ע"ה, עד שנת תקצ"ה שהי' אביהם החת"ס זצ"ל אלמן, וחבל שנאבדו אגרות אלו.
וסיפר לי רבינו זצ"ל כי אע"פ שהי' מרן החת"ס זי"ע אב נאמן ורחמן
לבניו ובנותיו, בכל זאת הי' פחדו ומוראו עליהם, מעוצם הקדושה ששרתה על
משה איש האלקים. פעם אחרי הסתלקות זוגתו הרבנית ע"ה נכנס החת"ס לחדר
הבנות בכדי לשום עינו עליהם, ויהי כשאך פתח את הדלת נבהלו הבנות, ובתוכן
זקינתי ע"ה, במורא וחרדה גדולה, והחת"ס לעומתן נבהל מבהלתן, ושאל:
"קינדער וואס שרעקט איהר אייך פאר מיר?" — ומשה לא ידע כי קרן אור פניו.
בחוט המשולש מספר הגאון המתבר זצ"ל כי שמע מזקינתי ע"ה שפ"א
אחרי מות אמה, בא אבי מרן החת"ס לבית התבשיל בע"ש, וראה את הלחמים
שהוכנו לש"ק מונחים בבעקען על הארץ לאחר האפי', והוכיחה על זה ושאלה:
"הראית גם מאמך ע"ה לנהוג כן?" — כי הקפיד להניחם על השולחן מיד לאחר
האפי', כמש"כ בהגה'תו לאו"ח סי' רמ"ב עי"ש.

בס' זכרון למשה (דף פ"א) יסופר כי בנערותה קרה פעם בליל ש"ק שאבי
הקדוש לא בירך אותה בשעה שבירך את כל הילדים. זקינתי ע"ה נצטערה מאד,
אבל היתה בורשה לומר משהו לאבי, והתחילה בחשאי לבכות. משהרגישה אמה
בדבר שאלה אותה על פש"י בכייתה, ותען ותאמר על אשר אבי לא בירך אותה,

לד.

צוואת הצדיקת המפורסמת מרת שמחה לעהמן ע"ה
בתו של מרן החת"ס זי"ע.

בע"ה

תח"ח 1234567

נזן נאך עטוואס צוא אייך טה. ענקעלקינדער, גיבט אייך
אכט רעדעט קיין לשון הרע, פיר ערסט איזט עס איינעם פאן
דיא גרעסטען עבירות, 2-טענס צייגט עס איין קאראקטער
שוועכע. דער פראממער קאראקטער מענטש זאל שטעטס דיא
גוטע מעלות פאן זיינען געכסטען הערפארהעבען אונד ניכט
זיינע פעהלער. יעדער שטויב-געבארענער האט פעהלער, אין
צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, עס גיבט קיין גערעכ-
טער דער ניכט אויך זינדיגט, מאן בריוך נימאנד צו לאבען
אבער ניכט דאס געגענטהייל צו טוהן. אויך איזט איינע גראסע
מצוה אונד פוגענד ווען מאן יעדן דן לכף זכות איזט, אונד

נגשה אמה ושאלה את בעלה הקדוש על זה, וענה לה: „הלא לא אוכל לברכה
כעת!“, ובדקה ומצאה שהתחילה אז לראות, ומאז והלאה לא בירך אותה רק
כשידע שהיא טהורה. — כאשר שמע הגאון ר' אליעזר זוסמן סופר זצ"ל אב"ד
פאקש (בעל ספר המקנה וש"ס) עובדא זו, התפעל כ"כ מתוקף קדושתו ורוח
קדשו של מרן החת"ס, עד שהתחיל לבכות בקול גדול.

בעלה הי' הגה"צ ר' משה טובי' לעהמן זצ"ל מאמשטרדם, ממופלגי תלמידי
החת"ס. וגפלאות יסופר ב"אגרות סופרים" (כתבי ר"ש סופר סי' כ"ד) אודות
שיחי שמות הותן וחתנו. כי הי' שמו בתחילה משה בלבד, כשם החת"ס, ואחר
התנאים אמר החת"ס לבנו בעל מכתב סופר זצ"ל שיאמר לחתן שיוסיף לעצמי
שם. למחרת נכנס הגרש"ס זי"ע אל אביו לפני תפלת השחר ומצאו עומד,
והתפילה של יד בידו, מוכנה להגיחה. כשראהו החת"ס שאלו על שלום החתן,
הגרש"ס השיבו: „הוא ב"ה שקדן ויר"ש עצום, והוספתי לו שם טובי' על שמו.“
מששמע זאת החת"ס הקפיד ואמר: „הכי אמרתי שאתה תוסיף לו שם. הלא
אמרתי שהוא לעצמו יוסיף לו שם“, והגיה התפילה על זרועו, והתניקה כמה
רגעים, ופרץ באנחה: „שמחה לע געביר!“, ואמר לו הגרש"ס זי"ע: „א שינער
געביר מיט מאה אלף הולענדישע גולדן“ (זה הי' סך רגון מצד הותן), השיבו